

Akademie múzických umění v Praze

Hudební a taneční fakulta

Hudební umění

Housle

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Historie Plzeňské filharmonie a její koncertní mistři

Kateřina Vítečková

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Panocha

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, duben 2024

**The Academy of Performing Arts in Prague
Music and Dance Faculty**

Art of Music
Violin

BACHELOR'S THESIS

**History of the Pilsen philharmonic orchestra and its
concertmasters**

Kateřina Vítěčková

Thesis supervisor: Mgr. Jiří Panocha

Awarded academic title: BcA.

Prague, April 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem

Historie Plzeňské filharmonie a její koncertní mistři

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů, a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Praha, dne 28. 4. 2024

.....

Kateřina Vítečková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat všem lidem, kteří mi poskytli cenné rady a prameny k vytvoření mé bakalářské práce. Děkuji Davidu Šoltészovi, který mi poskytl informace a kontakty na samém začátku psaní mé práce, paní Zuzaně Zatloukalové z archivu Českého rozhlasu v Plzni a Jakubu Trunečkovi z Plzeňské filharmonie za poskytnutí podkladů k psaní mé práce. Další poděkování patří také lidem, kteří souhlasili se mnou udělat pro tuto práci rozhovor, a to byli Jiří Žilák a Olga Alicja Osmolińska. Děkuji svému vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Jiřímu Panochovi za konzultace a připomínky. Závěrečné poděkování bych chtěla věnovat všem, kteří si tuhle práci přečetli v jakékoli fázi jejího vzniku. Všechny rady a připomínky mi velice pomohly při vypracování této práce a jsem za ně moc vděčná.

Abstrakt

Plzeňská filharmonie se řadí mezi nejznámější české orchestry. Dosud však nebyla publikována žádná práce, která by se zabývala jak historií, tak i hlavními osobnostmi tohoto orchestru. Cílem této práce je tedy podat kompletní přehled o historickém vývoji Plzeňské filharmonie a také o jejích koncertních mistrech.

Kromě popisu klíčových informací o vzniku orchestru a výčtu hlavních historických mezníků až po současnost se práce zabývá také významnými osobnostmi. Mezi ně patří bývalí a současní koncertní mistři a dirigenti, kteří postupně orchestr pozvedli na profesionální úroveň, a vytvořili mu renomé nejen v České republice, ale také v zahraničí.

Neméně důležitou součástí práce je pak také kapitola zabývající se rozhovory s osobnostmi Plzeňské filharmonie.

Tato práce bude přínosná nejen pro odbornou veřejnost zabývající se hudební historií, ale také pro běžné posluchače klasické hudby, kteří si chtějí rozšířit povědomí o významné kulturní instituci jakou je Plzeňská filharmonie.

Abstract

The Pilsen Philharmonic is one of the most well-known Czech orchestras. However, there has not been any work published so far that would deal with both the history and important personalities of this orchestra. The aim of this work is to provide a complete overview of historical development of the Pilsen Philharmonic and also of its concert masters.

In addition to describing the information about the creation of the orchestra and listing the main historical milestones up to the present, the work also deals with significant personalities. These include former and current concert masters and conductors who have gradually elevated the orchestra to a professional level and have created a reputation for it in the Czech republic and abroad.

Equally important part of this work is a chapter which contains interviews with main personalities of the Pilsen Philharmonic.

This work will be beneficial not only for the expert audience dealing with musical history, but also for regular listeners of classical music who want to expand their knowledge about the significant cultural institution that is the Pilsen Philharmonic.

Obsah

Úvod.....	1
1 Historie Plzeňské filharmonie.....	2
1.1 Počátky symfonických uskupení v Plzni.....	2
1.2 Plzeňský rozhlasový orchestr.....	4
1.2.1 Poválečný vývoj.....	5
1.2.2 Padesátá léta.....	5
1.2.3 Zlatá éra.....	5
1.2.4 Sedmdesátá léta.....	6
1.2.5 Období změn.....	7
1.3 Seznam dirigentů Plzeňského rozhlasového orchestru.....	9
2 Současnost Plzeňské filharmonie.....	10
2.1 Plzeňská filharmonie na počátku 21. století.....	10
2.2 Plzeňská filharmonie dnes.....	10
2.3 Dirigenti.....	13
2.4 Koncertní mistři.....	15
2.5 Aktuální seznam členů.....	17
3 Rozhovory.....	19
3.1 Jiří Žilák.....	19
3.2 Olga Alicja Osmolińska.....	21
Závěr.....	24
Seznam použitých zdrojů.....	25

Úvod

Téma své bakalářské práce jsem si vybrala z důvodu vlastního zájmu o historický vývoj Plzeňské filharmonie. Dosud jsem se nesečkala s kompletním souhrnem informací o tomto orchestru, protože většina knih nebo článků se zabývá pouze určitým historickým obdobím nebo plzeňskými festivaly. Sama jsem v tomto orchestru od roku 2021 členem skupiny prvních houslí, a je mi proto jeho prostředí velice blízké.

K psaní práce jsem využívala především materiály z archivu Českého rozhlasu v Plzni, které se právě věnují pouze určitým obdobím. Pro sepsání informací o současnosti Plzeňské filharmonie mi pomohly webové stránky orchestru, ale také rozhovory s několika kolegy.

První kapitola této práce postupně seznámí čtenáře s historickým vznikem samotných tendencí k založení symfonického orchestru v Plzni. Popisuje vývoj Plzeňského rozhlasového orchestru, který byl předchůdcem Plzeňské filharmonie, a zabývá se také přechodem k současnému názvu tělesa. V další kapitole se čtenář dozví informace o současnosti tohoto orchestru. Tato kapitola pojednává o koncertních turné, projektech a nahrávkách. Obsahuje také krátké životopisy dirigentů a koncertních mistrů, kteří v Plzeňské filharmonii působili nebo v současnosti působí. Závěrečná třetí kapitola je věnována rozhovorům s osobnostmi, které jsou s Plzeňskou filharmonií úzce spjaté. Tyto osobnosti mě seznámily se svým hudebním růstem od studijních let po současnost a přiblížily mi také jejich vztah k orchestru samotnému.

1 Historie Plzeňské filharmonie

Historie Plzeňské filharmonie může být rozdělena na tři větší podkapitoly. Jako první je potřeba předložit vznik samotných tendencí k založení orchestru v Plzni.

První český symfonický orchestr vznikl v Mariánských Lázních v roce 1821 s názvem Západočeský symfonický orchestr. Po něm byl založen sezónní Karlovarský symfonický orchestr v roce 1835. Oba tyto orchestry se nacházejí v lázeňských oblastech, a v době svého vzniku hrály především pro lázeňské hosty. Třetím z nejstarších orchestrů v České republice je Severočeská filharmonie Teplice s rokem vzniku 1838.¹ V Plzeňském kraji vznikaly tendence k založení většího symfonického tělesa až v druhé polovině 19. století (viz podkapitola 1.1).

Další podstatnou kapitolou v historii Plzeňské filharmonie je podle názvu již neexistující Plzeňský rozhlasový orchestr. Jednalo se o symfonické uskupení, které v Plzni působilo od konce druhé světové války až do konce devadesátých let. Plzeňský rozhlasový orchestr měl bohatou historii, a díky velkým uměleckým osobnostem, které s orchestrem spolupracovaly, se jednalo o jeden z nejlepších orchestrů u nás (viz podkapitola 1.2).

Třetí podkapitola historie Plzeňské filharmonie se zabývá historickým vznikem orchestru se současným názvem – Plzeňská filharmonie. Pojednává o období konce 90. let, o přechodu z Plzeňského rozhlasového orchestru přes společnost s ručením omezeným, až po současnost (viz podkapitola 1.3).

1.1 Počátky symfonických uskupení v Plzni

Počátky kořenů Plzeňské filharmonie sahají do poloviny 19. století. Z původních menších orchestrálních uskupení amatérských muzikantů se začaly objevovat tendence k založení stálého symfonického orchestru. Od roku 1868 mělo město Plzeň operu, a tedy i vlastní operní orchestr. Nejsou ovšem dochovány žádné záznamy o pořádání velkých symfonických koncertů v tomto uskupení. Orchestr byl časově vytížen vystupováním v divadle, a to nejen během operních vystoupení, ale také v operetách a menších hudebních výstupech při činohře. Zároveň se jednalo o orchestr poměrně malý, s asi 17 stálými členy, takže nebylo provedení větších symfonických skladeb ani možné.²

O založení stálého symfonického orchestru se v 80. letech 19. století zasloužil **Hynek Palla** (1837 – 1896), hudební skladatel a bývalý ředitel pěveckého spolku Hlahol. Jednalo se o orchestr s názvem Filharmonický spolek plzeňský, a jeho stálými členy bylo asi 46 muzikantů z Plzně a blízkého okolí. Tento Filharmonický spolek sehrál důležitou roli v kulturním vývoji města a připravil prostor pro budoucí rozvoj koncertního života. Uskutečnil

---

¹ *Sedm věcí, které nevíte o filharmonii, orchestrech a kapelách* [online]. Kudyznudy.cz. 2024 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktuality/7-veci-ktere-nevite-o-filharmoniich-orchestrech-a>
² Kolektiv autorů. *50 let Plzeňského rozhlasového orchestru 1946 – 1996*. Kulturní středisko ESPRIT Plzeň, 1996, str. 14

několik symfonických koncertů s hudbou Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka nebo Zdeňka Fibicha. Ze světového repertoáru bylo také provedeno několik děl od Ludwiga van Beethovena, Wolfganga Amadea Mozarta nebo Petra Iliče Čajkovského. Město Plzeň ovšem z ekonomických důvodů v tehdejší době nestačilo na provoz tak velkého orchestru, a proto se Filharmonický spolek plzeňský rozpadl po úmrtí Hynka Pally v roce 1896.³

Během dalších let se o založení symfonického tělesa v Plzni pokoušel také **Norbert Kubát** (1863 – 1935), který pracoval coby sbormistr s plzeňským pěveckým sborem Hlahol, nebo mladý šéf plzeňské opery **Václav Talich** (1883 – 1961). Jejich snažení ovšem přerušily události první světové války, a proto žádné vzniklé těleso svou činnost dále nerozvinulo.

Obr. 1.1 *Hynek Palla a Norbert Kubát*⁴

Mezi první a druhou světovou válkou v Plzni působil Symfonický orchestr Osvětového svazu, který se poprvé představil plzeňské veřejnosti v březnu roku 1920 v Měšťanské besedě pod taktovkou **Theodora Kössla** (1886 – 1969). Tento orchestr se těšil velké oblibě veřejnosti, a proto soustavně provozoval abonentní koncerty několik desítek let. Další koncerty mimo abonentní řadu byly financovány z výtěžků koncertů Symfonického orchestru Osvětového svazu, a tak v Plzni vystupovala také různá hostující orchestrální tělesa, například Česká

³ ZVĚŘINOVÁ, Kateřina. *Plzeňská filharmonie – 100*. Plzeň: Typos, 2020, str. 6

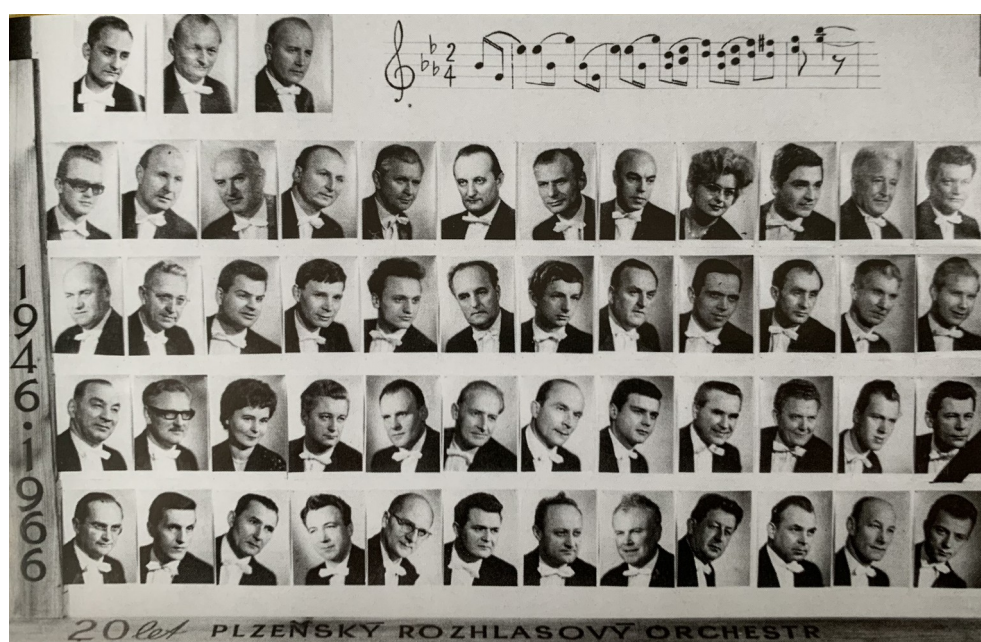
⁴ *Hynek Palla a Norbert Kubát*. ZVĚŘINOVÁ, Kateřina. *Plzeňská filharmonie – 100*. Plzeň: Typos, 2020, str. 7

filharmonie. Pro plzeňské občany se díky tomu staly podobné zájezdové koncerty různých českých orchestrů pravidelnou součástí hudebního života.

V roce 1934 orchestr přijal název Plzeňská filharmonie. Prvním uměleckým šéfem orchestru byl již zmíněný Theodor Kössl. Po něm převzal vedení Plzeňské filharmonie **Bohdan Gselhofer** (1892 – 1974). Během druhé světové války působila Plzeňská filharmonie navzdory všem těžkostem pod vedením **Antonína Bartáka** (1886 – 1959), který poté zůstal ve funkci uměleckého ředitele až do roku 1955. Po skončení druhé světové války orchestr uspořádal významný koncert s *Mou Vlastí* od Bedřicha Smetany na oslavu osvobození. Další působení Plzeňské filharmonie bylo náročnější vzhledem ke vzniku konkurenčního Plzeňského rozhlasového orchestru v roce 1946. V Plzeňské filharmonii zůstali jako stálí členové amatéři, kteří se scházeli na zkoušky dvakrát týdně po skončení pracovní doby. V 50. letech byl orchestr přejmenován na Orchestrální a pěvecké sdružení západočeských učitelů, a postupně zanikl koncem 60. let minulého století.⁵

1.2 Plzeňský rozhlasový orchestr

Tato podkapitola pojednává o vzniku a působení orchestru, který v Plzni existoval přes padesát let. Během dlouhé doby svého působení se zde vystřídaly velké osobnosti jak dirigentské, tak i sólové. Tato podkapitola se podrobně zabývá vývojem z menšího uskupení k symfonickému tělesu, pojednává o abonentních koncertech, o prvních zahraničních vystoupeních a také o dalších projektech, které orchestr vykonával. Jedná se o přímého předchůdce Plzeňské filharmonie.

Obr. 1.2 *Tablo Plzeňského rozhlasového orchestru 1946 – 1966*⁶

⁵ ZVĚŘINOVÁ, Kateřina. *Plzeňská filharmonie – 100*. Plzeň: Typos, 2020, str. 46

⁶ *Tablo Plzeňského rozhlasového orchestru 1946 – 1966*. ZVĚŘINOVÁ, Kateřina. *Plzeňská filharmonie – 100*. Plzeň: Typos, 2020, str. 61

1.2.1 Poválečný vývoj

Hudební dění v Plzni se začalo profesionalizovat teprve po druhé světové válce. Když byla v květnu roku 1945 zahájena plnohodnotná rozhlasová činnost se zprávou o osvobození města, objevily se zanedlouho také tendence k založení symfonického orchestru při rozhlase. O založení Plzeňského rozhlasového orchestru se zasloužil v roce 1946 **Antonín Špelda** (1904 – 1989), který byl hudebním kritikem a také uznávaným znalcem hudební problematiky města Plzně. Brzy po založení již měl Plzeňský rozhlasový orchestr 32 stálých členů, denně zkoušel a vysílal. Prvním dirigentem tohoto orchestru se stal **Gabriel Vágner** (1908 – 1986). Koncert 16. dubna 1946 byl prvním veřejným vystoupením s bohatým programem české hudby. Na koncertě zazněl Karneval, Legendy a dva Slovanské tance od Antonína Dvořáka a Slovácká svita od Vítězslava Nováka.⁷

1.2.2 Padesátá léta

V roce 1948 došlo spolu se změnou dirigenta k rozšíření orchestru, a tedy i jeho interpretačních možností. Do čela orchestru nastoupil mladý dirigent **Josef Hrnčíř** (1921 – 2014), kterého ovšem o tři roky později vystřídal **Antonín Devátý** (1903 – 1984). Předchozí zkušenosti Antonína Devátého z pozice šéfdirigenta rozhlasového orchestru v Ostravě a Brně přinesly do Plzeňského rozhlasového orchestru výrazné umělecké zkvalitnění. Orchestr byl početně rozšířen a veřejná vystoupení získala pravidelnost nejen v Plzni, ale také v dalších městech v západních a jižních Čechách. Orchestr měl vlastní abonentní cyklus, a začal mimo jiné pořádat výchovné koncerty pro děti, které jsou uskutečňovány dodnes.

Za doby vedení orchestru Antonínem Devátým se orchestr představil s významnými zahraničními sólisty jako byli klavíristi Zbigniew Szymonowicz, Mstislav Voskresenskij, Pierre Barbizet, Marie Ginsbergová, Wu Luo-i, houslisti Boris Gutnikov, Enrico Campaioli, Wanda Wilkomirská, Ivan Kawaciuk a v neposlední řadě violoncellista Mstislav Rostropovič. Z velkých dirigentských osobností nelze opomenout jména Ludovít Rajter, János Eördögh, Živojin Zdravkovič Vilmos Rubanyi nebo Roberto Benzi.⁸

1.2.3 Zlatá éra

V Plzni zahájil svou činnost v roce 1958 Park kultury a oddechu Plzeň. Jednalo se o organizaci, která pořádala komorní a symfonické koncerty a zavedla dvě abonentní řady. V řadě A si mohli náročnější posluchači vychutnávat vážnou hudbu, kdežto řada B byla zaměřena na populárnější dramaturgii.

Ve stejném roce, kdy byla zahájena činnost Parku kultury a oddechu, se stal vedle působícího šéfdirigenta Antonína Devátého druhým dirigentem Plzeňského rozhlasového

⁷ Kolektiv autorů. *50 let Plzeňského rozhlasového orchestru 1946 – 1996*. Kulturní středisko ESPRIT Plzeň, 1996, str. 15

⁸ Kolektiv autorů. *50 let Plzeňského rozhlasového orchestru 1946 – 1996*. Kulturní středisko ESPRIT Plzeň, 1996, str. 16 – 17

orchestru **Josef Blacký** (1920 – 2003). Ten v této pozici působil přes dvacet let, což bylo nejdéle ze všech ostatních dirigentů. Po odchodu Antonína Devátého do důchodu v roce 1963 se stal šéfdirigentem **Martin Turnovský** (1928 – 2021). Tento významný dirigent získával své první umělecké zkušenosti v Armádním uměleckém souboru, Státní filharmonii Brno a také v Severočeské filharmonii v Teplicích. Díky tomu přinesl jeho příchod do Plzeňského rozhlasového orchestru profesionalitu a bohaté umělecké zkušenosti, které začal uplatňovat bezprostředně po svém nástupu do funkce. V repertoáru orchestru se začala objevovat díla současných mezinárodních skladatelů, například Igora Stravinského, Dmitrije Šostakoviče, Paula Hindemitha nebo Bély Bartóka. Během čtyř let jeho působení se orchestr pozvedl na uměleckou úroveň Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze. V tomto období došlo k reorganizaci umělecké práce všech československých rozhlasových orchestrů. Plzeňský rozhlasový orchestr dostal za úkol natáčení především barokní a raně klasicistní hudby, a mimo to také soudobé české hudby, což odpovídalo nevelkému obsazení orchestru. Martin Turnovský si za dobu svého poměrně krátkého působení získal orchestr a posluchače nejen svou pracovní precizností, ale také rozsáhlými znalostmi světové hudební literatury. Naprosto nepopíratelně se zapsal do hudebních dějin města Plzně a Plzeňského rozhlasového orchestru jako jeden z nejvýznamnějších šéfdirigentů vůbec.⁹

1.2.4 Sedmdesátá léta

Po odchodu Martina Turnovského byl orchestr ve stabilizované a kvalitní formě. V roce 1968 nastoupil na pozici šéfdirigenta **Bohumír Liška** (1914 – 1990), který již měl bohaté umělecké zkušenosti z Brna a Karlových Varů. Navíc byl dvanáct let šéfem opery v Plzni, kde uváděl především díla soudobé operní tvorby a pozvedl tak operu Divadla Josefa Kajetána Tyla na vynikající úroveň. Mimo jiné se také věnoval znovuoživení amatérských symfonických orchestrů a pěveckých sborů v Plzni, a tyto tělesa spojil v jednotné Pěvecké a orchestrální sdružení západočeského učitelstva. Pořádal s nimi pravidelné koncerty velkých vokálně instrumentálních skladeb. S Plzeňským rozhlasovým orchestrem se poprvé představil na koncertě v únoru roku 1968. Během večera zazněla Suita Příhody Lišky Bystroušky od Leoše Janáčka, cyklus písní Nipponari od Bohuslava Martinů a Symfonie č. 1 c moll od Johannese Brahmsa.

Pod uměleckým vedením Bohumíra Lišky dospěl Plzeňský rozhlasový orchestr na vysokou úroveň. Plzeňští posluchači se seznámili s hudbou velkých vokálně instrumentálních skladeb, které Liška rád zařazoval do svých večerů. Rozšířil repertoár tělesa o mnoho významných skladeb hudby 20. století, a často zařazoval také soudobou tvorbu západočeských autorů. Vyšlo mnoho pozitivních recenzí na jeho dirigentské večery, z nichž zde některé zmíníme.

---

9 Kolektiv autorů. *50 let Plzeňského rozhlasového orchestru 1946 – 1996*. Kulturní středisko ESPRIT Plzeň, 1996, str. 22

Jednou z novinek roku 1979 byla premiéra Koncertu pro housle a orchestr Jiřího Těmly v podání Jana Sedláčka pod taktovkou Lubomíra Lišky. *„Je to silné dílo, krásně modelované kantilény houslí nikde nejsou kryty orchestrem, jehož zvuk upoutává nevšední barevností v aleatorních plochách i v kouzelné kombinaci houslí, harfy a tremolujícího tympánu v začátku volné věty. Sedláček hrál technicky a výrazově velmi náročný sólový part s obdivuhodnou jistotou. Dirigent Bohumír Liška dobře rozpoznal dramatický spár i atraktivní témbrovost Temlovy novinky, v níž toliko zakončení první věty vyznívá poněkud rozpačitě. Také ve Třetí symfonii Bohuslava Martinů Plzeňský rozhlasový orchestr, jako téměř vždy za Liškova řízení, si vedl ve všech svých složkách s příkladnou vyvážeností a intonační čistotou orchestrálního zvuku.“¹⁰*

K výročí 65. narozenin dirigenta připravil Plzeňský rozhlasový orchestr spolu s oslavencem Bohumírem Liškou cyklus symfonických básní Má Vlast od Bedřicha Smetany. *„... Ačkoliv v Liškově pojetí jsme slyšeli v Plzni Mou vlast nejednou, byli jsme znovu svědky povznášejícího večera. Liška hledá a nalézá v tomto stěžejním díle české symfonické literatury stále nové nuance v podání jednotlivých symfonických básní a stále důsledněji se přidržuje autorova autentického partiturového zápisu. Pod jeho rukama vyvstala opět Má vlast ve své poetické kráse i zářivé slavnostnosti. Tomuto silnému dojmu nemohly ublížit ani drobné kazy v intonaci a v nasazování některých dřevěných dechových nástrojů a žesťů. Jako celek splnil Plzeňský rozhlasový orchestr svůj úkol se ctí.“¹¹*

Velký význam měl pro Plzeňský rozhlasový orchestr dirigent ze Švýcarska **Anton de Bavier** (1919 – 2004), který orchestr pozval na historicky první zahraniční zájezd do Německa. Přestože v 70. letech u nás nastala normalizace, orchestr mohl vycestovat i na další turné, tentokrát po Itálii, Francii a Švýcarsku. S orchestrem odcestoval také jeho šéfdirigent Bohumír Liška, který se během koncertních večerů střídal s Antonem de Bavierem. Třetí zahraniční turné se uskutečnilo v roce 1974 v Itálii a Rakousku. Plzeňský rozhlasový orchestr se zde výrazně prezentoval se Stabat Mater od Antonína Dvořáka a s Matoušovými pašijemi od Johanna Sebastiana Bacha. Vzhledem k politické situaci v Československu se bohužel jednalo o poslední zahraniční zájezd na následujících deset let.

1.2.5 Období změn

Novým šéfdirigentem byl na podzim roku 1981 jmenován **Vít Micka** (1935). Dirigování se začal věnovat až po maturitě na gymnáziu, a jeho jméno bylo v prvních letech po jeho studiích na pražské HAMU spojováno s Moravskou filharmonií v Olomouci. Během svého sedmiletého působení v Plzeňském rozhlasovém orchestru spolupracoval s festivalem Smetanovské dny. Premiéroval mnohá díla současných českých skladatelů a představil plzeňskému publiku také hudbu Witolda Lutoslawského nebo Krzysztofa Pendereckého.

¹⁰ *Hudební rozhledy*. Praha: Panorama, 1979, str. 350. ISSN 0018-6996.

¹¹ *Hudební rozhledy*. Praha: Panorama, 1980 str. 17. ISSN 0018-6996.

Po sametové revoluci v roce 1989 byl Vít Micka nahrazen mladým dirigentem **Jiřím Malátem** (1953), který ovšem v pozici šéfdirigenta nevydržel dlouho. Dostal nabídku zahraničního angažmá, a z Plzně odešel. Počátkem 90. let se orchestr potýkal s ekonomickými problémy. Z toho důvodu byly programy abonentních koncertů zaměřovány spíše na oblíbené a žádanější skladby, než na provádění nových děl, jak tomu bylo dříve zvykem.

Dalším dirigentem se stal v roce 1992 **Vladimír Norets** (1946). Tento lotyšský rodák vystudoval hru na violoncello na Moskevské konzervatoři a obor dirigování v Petrohradě. Byl šéfdirigentem Symfonického orchestru v Kazachstánu a také jedním z dirigentů Leningradské filharmonie. Jedná se o prvního šéfdirigenta Plzeňského rozhlasového orchestru, který pocházel ze zahraničí.¹²

V následujících letech prošel orchestr mnoha změnami. Plzeňský rozhlasový orchestr byl propuštěn z Českého rozhlasu a hledal pevné zázemí pro své další umělecké působení. Ocitl se na pokraji své samotné existence. Zániku tělesa zabránili stávající členové orchestru Jan Motlík, Jiří Žilák a Jiří Pichlík, díky jejichž úsilí se z Plzeňského rozhlasového orchestru stala společnost s ručením omezeným. Nástup nového šéfdirigenta **Alexandra Apolína** (1964) orchestru také pomohl. V lednu roku 1996 bylo z rozhodnutí Rady města Plzně těleso přejmenováno na Plzeňský rozhlasový orchestr – symfonický orchestr města Plzně pod městskou příspěvkovou organizací Esprit.

V roce 1998 přijal orchestr zpátky název Plzeňská filharmonie a stal se obecně prospěšnou společností. Oficiálním zakladatelem je město Plzeň.

Obr. 1.3 Zkouška Plzeňského rozhlasového orchestru v rozhlasovém studiu¹³

12 Kolektiv autorů. *50 let Plzeňského rozhlasového orchestru 1946 - 1996*. Kulturní středisko ESPRIT Plzeň, 1996, str. 27 – 31
13 *Zkouška Plzeňského rozhlasového orchestru v rozhlasovém studiu*. ZVĚŘINOVÁ, Kateřina. *Plzeňská filharmonie – 100*. Plzeň: Typos, 2020, str. 71

1.3 Seznam dirigentů Plzeňského rozhlasového orchestru

Gabriel Vágner

Josef Hrnčíř

Antonín Devátý

Martin Turnovský

Bohumír Liška

Vít Micka

Josef Blacký

Jiří Malát

Vladimír Norets

Alexandr Apolín

2 Současnost Plzeňské filharmonie

Z předchozích kapitol vychází jasně najevo, že činnost tohoto orchestru vychází z pevné tradice. Vzhledem k bohaté historii orchestru je tato samostatná kapitola zaměřena na současnost Plzeňské filharmonie. Její podkapitoly pojednávají o koncertních turné a o abonentních řadách, a zabývají se také dirigenty a koncertními mistry. Pro přehled byla přidána i podkapitola s aktuálním seznamem členů.

2.1 Plzeňská filharmonie na počátku 21. století

Po již zmíněných organizačních změnách a také změnách v samotném názvu se ustálilo roku 1998 pojmenování orchestru na Plzeňská filharmonie. Orchester se opět navrátil do budovy Českého rozhlasu v Plzni, a začal pravidelně natáčet hudbu od baroka po současnost.

Od roku 2013 se stala Plzeňská filharmonie oficiálním pořadatelem tradičního festivalu Smetanovské dny. Tento festival je součástí Asociace hudebních festivalů České republiky, a má dlouhou a bohatou historii.

V roce 2015 se město Plzeň stalo Evropským hlavním městem kultury. Plzeňská filharmonie získala ve spolupráci s Fakultou designu a umění Ladislava Sutnara v Plzni cenu města Plzně za významnou kulturní událost roku díky projektu Umění a totalita. Zároveň byl také oceněn dlouholetý koncertní mistr bývalého Plzeňského rozhlasového orchestru Jan Sedláček, a to cenou za své celoživotní dílo.

Plzeňská filharmonie vydala mnoho významných nahrávek, z nichž je potřeba zmínit dvojalbum Bohuslava Martinů s kompletním dílem pro violoncello a orchestr. Toto CD bylo vydáno v listopadu 2017 u nahrávací společnosti Dabringhaus und Grimm. Pod taktovkou Tomáše Braunera získala Plzeňská filharmonie se sólistou Petrem Nouzovským za toto CD ocenění CLASSIC PRAGUE AWARDS 2017 v kategorii Nahrávka roku. Posledními úspěšnými nahrávkami jsou CD vydaná německou agenturou Ars Produktion. Nominaci na prestižní cenu Opus Klassik získalo CD se skladbami Ermanna Wolfa–Ferrariho pod taktovkou Chuheie Iwasakiho se sólistou Albanem Beikircherem. Mimořádného ohlasu se dočkala i poslední vydaná novinka Plzeňské filharmonie, jíž je CD Japonsko – české inspirace se skladbami Leoše Janáčka a Akiri Ifukubeho.¹⁴

2.2 Plzeňská filharmonie dnes

V současnosti je tento symfonický orchestr vyhledávaným tělesem nejen v České republice, ale také v zahraničí. Pravidelně navštěvuje koncertní sály v Německu, například Gasteig v Mnichově, Liederhalle ve Stuttgartu, Alte Oper ve Frankfurtu, Kulturpalast v Drážďanech

---

14 ZVĚŘINOVÁ, Kateřina. *Plzeňská filharmonie – 100*. Plzeň: Typos, 2020, str. 72 – 73

a mnoho dalších. Ze slavných festivalů je třeba zmínit Engadin festival ve Švýcarsku, Elbenwald festival v Německu nebo Weilburger Schlosskonzerte, jichž se orchestr účastní pravidelně. Od roku 2022 je také součástí pražského festivalu Dvořákova Praha.

V uplynulých sezónách s Plzeňskou filharmonií spolupracovali světoznámí sólisté jako například klavíristi Pascal Roge, Jeremy Menuhin, Julian Pflugmann, Lilya Zilberstein, houslisti Alban Beikircher, Tai Murray, harfista Xavier de Maistre, zpěvák Thomas Oliemans, trumpetisti Gabor Tarkövi a Sergej Nakarjakov, a mnoho dalších.

Orchestr nabízí svým posluchačům různé abonentní řady. Jsou to řady Diamant, Platina, Crossover, Duha, Chrám a Kruh přátel hudby. Každá z těchto abonentních řad se zaměřuje na jiný žánr, od klasické hudby přes hudbu filmovou či populární až po dětské koncerty. Zajímavou činností Plzeňské filharmonie jsou právě koncerty pro mladé posluchače se vzdělávacím programem. Tyto koncerty pořádá orchestr pro žáky mateřských i základních škol. Pro mladé talentované umělce ze základních uměleckých škol a konzervatoří pořádá Plzeňská filharmonie projekt Muzikantská naděje. Během tohoto projektu mladí muzikanti nastudují vybraná díla se stálými členy orchestru pod taktovkou Chuheie Iwasakiho, a pak je společně provedou na koncertě. Děti tak mají možnost proniknout do světa profesionálních hudebníků a nabírají cenné zkušenosti. V současné době je orchestr finančně podporován statutárním městem Plzeň, Plzeňským krajem a Ministerstvem kultury České republiky.¹⁵

Obr. 2.1 *Plzeňská filharmonie v roce 2022*¹⁶

¹⁵ *Současnost Plzeňské filharmonie*. Plzeňská filharmonie [online]. 2024 [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://www.plzenskafilharmonie.cz/plzenska-filharmonie/>

¹⁶ *Plzeňská filharmonie v roce 2022*. Plzeňská filharmonie [online]. 2022 [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: <https://www.plzenskafilharmonie.cz/fotogalerie/>

2.3 Dirigenti

V Plzeňské filharmonii se od roku 1997 vystřídalo celkem šest šéfdirigentů. Tato podkapitola stručně pojednává o těchto velkých osobnostech a zaměřuje se na jejich studium, dirigentské soutěže nebo hostování v dalších orchestrech.

Jan Chalupecký (1967)

Studoval na Pražské konzervatoři obor violoncello, a po studiích nastoupil do orchestru Komorní opery Praha. Zde také dirigoval svá první představení. V roce 1994 začal dirigovat v Národním divadle a ve Státní opeře, kde působí dodnes. Spolupracuje s Moravskou filharmonií Olomouc, Filharmonií Brno, se Symfonickým orchestrem hlavního města Prahy FOK a dalšími orchestry. Šéfdirigentem Plzeňské filharmonie byl v letech 1997 až 1999.¹⁷

Hynek Farkač (1954)

Tento dirigent studoval obor violoncello na Pražské konzervatoři, a poté se vypracoval na pozici asistenta dirigenta Orchestru Pražské konzervatoře. Studium si rozšířil na pražské Akademii múzických umění. Ještě během svých studií založil roku 1976 Sukův komorní orchestr. V domácích dirigentských soutěžích se stal Hynek Farkač dvojnásobným vítězem, a v roce 1984 vyhrál 2. cenu na prestižní dirigentské soutěži ve francouzském Besanconu. Na základě tohoto velkého zahraničního úspěchu byl pozván ve stejném roce do funkce asistenta dirigenta České filharmonie na jednu koncertní sezónu.

V roce 1988 se stal šéfdirigentem Symfonického orchestru Hradec Králové. Spolupracoval s mnoha českými orchestry, například s již zmíněnou Českou filharmonií, se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu, Státní filharmonií a dalšími. Dirigoval také orchestry v Německu, Rakousku, Polsku a ve Francii. Šéfdirigentem Plzeňské filharmonie se stal v roce 2000. V současné době pedagogicky působí na Akademii múzických umění v Praze.¹⁸

Koji Kawamoto (1972)

Japonský dirigent vystudoval obor dirigování na Tokyo National University of Fine Arts and Music. Studoval pod vedením dirigentů jako Hiroshi Wakasugi, Francis Travis nebo Valery Gergiev. Poté si rozšířil studium v USA u Gustava Meiera. V letech 2001 až 2007 byl šéfdirigentem North East German Philharmonic.

V roce 2008 se stal šéfdirigentem Plzeňské filharmonie a v této funkci setrval až do roku 2014. Od roku 2013 je pravidelně zván do Číny, kde diriguje mnoho orchestrů, například Shenzhen Symphony Orchestra, Guiyang Symphony Orchestra nebo Qingdao Symphony Orchestra. Od roku 2021 je hlavním hostujícím dirigentem Xi'an Symphony Orchestra.¹⁹

¹⁷ Jan Chalupecký. Národní divadlo [online]. 2024 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/jan-chalupecky-1594163>

¹⁸ Hynek Farkač. Žižkov.cz [online]. 2021 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <http://www.zizkov.cz/clanek.asp?id=417&referer=https%3A%2F%2Fwww%2Egoogle%2Ecom%2F>

¹⁹ Koji Kawamoto [online]. 2023 [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: https://www.kojikawamoto.com/pages/6502287/page_202209301148

Tomáš Brauner (1978)

V současné době patří Tomáš Brauner mezi nejvyhledávanější české dirigenty. Studoval hru na hoboj a dirigování na Státní konzervatoři v Praze a následně pokračoval v oboru dirigování na Akademii múzických umění v Praze. Absolvoval stáž na vídeňské Universität für Musik und darstellende Kunst, a v roce 2010 zvítězil v Mezinárodní dirigentské soutěži Dimitrise Mitropolouse v Aténách.

Pravidelně spolupracuje s předními symfonickými orchestry a nevyhýbá se ani opeře. Spolupracoval například se zahraničními orchestry Münchner Symphoniker, Deutsche Radio Philharmonie, Nürnberger Symphoniker, National Radio Orchestra Romania, Krakovská filharmonie, Slovenská filharmonie, Státní orchestr moskevského rozhlasu a mnoho dalších. Šéfdirigentem Plzeňské filharmonie se stal v roce 2013 a zároveň byl hlavním hostujícím dirigentem v pražském Symfonickém orchestru Českého rozhlasu.

V Plzeňské filharmonii působil do roku 2018. Poté byl na tři roky šéfdirigentem Filharmonie Bohuslava Martinů ve Zlíně. Od roku 2020 je Tomáš Brauner šéfdirigentem Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK.²⁰

Ronald Zollman (1950)

Belgický dirigent, který studoval na Royal Academy v Antverpách a v Belgii. Během svého života dirigoval přes 150 orchestrů po celém světě. Byl šéfdirigentem orchestrů v Belgii, Mexiku a Izraeli. Také byl hlavním hostujícím dirigentem v Symfonickém orchestru Českého rozhlasu v Praze. Stejnou pozici zastával také v Plzeňské filharmonii od roku 2014.

Šéfdirigentem se stal v roce 2018 a v této pozici setrval do roku 2021.²¹

Chuhei Iwasaki (1987)

Tento japonský dirigent se narodil v Tokiu. V mládí studoval hru na housle, a tento obor vystudoval na konzervatoři Toho Gakuen v Tokiu. Později si rozšířil studia ještě na Pražské konzervatoři a Akademii múzických umění v Praze. Zde už ale přidal ke studiu houslí i dirigování.

V letech 2014 až 2018 byl šéfdirigentem Filmové filharmonie a od roku 2019 byl stálým hostujícím dirigentem Plzeňské filharmonie. Působil také v Divadle J. K. Tyla v Plzni a ve Slezském divadle v Opavě. V současnosti také diriguje v pražském Hudebním divadle Karlín. Na pozici šéfdirigenta nastoupil v Plzeňské filharmonii v září 2021, a působí zde dosud.²²

²⁰ *Tomáš Brauner*. Fok.cz [online]. 2024 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.fok.cz/cs/tomas-brauner>

²¹ *Ronald Zollman*. Plzeňská filharmonie [online]. 2024 [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: <https://www.plzenskafilharmonie.cz/en/ronald-zollman/>

²² *Chuhei Iwasaki*. Plzeňská filharmonie [online]. 2024 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.plzenskafilharmonie.cz/chuhei-iwasaki/>

2.4 Koncertní mistři

Tato podkapitola seznamuje čtenáře s koncertními mistry. Od založení Plzeňského rozhlasového orchestru v roce 1946 se v orchestru s budoucím názvem Plzeňská filharmonie vystřídal celkem sedm koncertních mistrů. Tato podkapitola se zabývá jejich stručnými životopisy.

Jan Brůna (1901 – 1974)

Tento houslista byl prvním koncertním mistrem Plzeňského rozhlasového orchestru. Stal se jím v roce 1946 při založení orchestru a v této pozici setrval až do roku 1961. Roku 1954 založil Plzeňské rozhlasové kvarteto spolu s Janem Sedláčkem, Aloisem Bauerem a Oldřichem Jedličkou. Zároveň pedagogicky působil na Plzeňské konzervatoři.²³

Jan Sedláček (1927)

Od roku 1946 byl Jan Sedláček členem Plzeňského rozhlasového orchestru. Na pozici koncertního mistra nastoupil v roce 1961. Vystupoval v té době také jako sólista, a to nejen v Plzni, ale také v dalších českých orchestrech. Věnoval se interpretaci klasického houslového repertoáru, ale také houslovým koncertům soudobých skladatelů. Jako sólista premiéroval s Plzeňským rozhlasovým orchestrem například Houslové koncerty Zdeňka Lukáše, Jaromíra Bažanta, Jiřího Temla (viz podkapitola 1.2.4) a dalších.

V letech 1961 až 1973 také působil jako primárius Plzeňského rozhlasového kvarteta. Po roce 1974 založil nové kvarteto, které je dnes známé jako Sedláčkovovo kvarteto. V pozici koncertního mistra působil až do roku 1992.²⁴

Jiří Žilák (1948)

Vystudoval gymnázium a soukromě navštěvoval pražského profesora houslí Josefa Peška. Na Pražskou konzervatoř k němu nastoupil na jeden rok před přijetím na Akademii múzických umění v Praze. Zde pokračoval ve studiu ve třídě Marie Hlouňové.

V roce 1969 nastoupil do tutti prvních houslí v Plzeňském rozhlasovém orchestru. Koncertním mistrem se stal v roce 1992.

Od roku 1973 byl primáriem již zmíněného Plzeňského rozhlasového kvarteta, které bylo později přejmenováno na Žilákovovo kvarteto. Od roku 1982 byl též členem Spáčilova tria spolu s klavíristou Eduardem Spáčillem a violoncellistou Alešem Teršem.

Z pozice koncertního mistra odešel v roce 2011, a ještě hrál několik let jako člen prvních houslí.²⁵

²³ Jan Brůna. Encyklopedie Plzeň [online]. 2021 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: https://encyklopedie.plzen.eu/home-mup/?acc=profil_osobnosti&load=3076

²⁴ Jan Sedláček. Encyklopedie Plzeň [online]. 2020 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: https://encyklopedie.plzen.eu/home-mup/?acc=profil_osobnosti&load=1196

²⁵ Jiří Žilák. Encyklopedie Plzeň [online]. 2020 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: https://encyklopedie.plzen.eu/home-mup/?acc=profil_osobnosti&load=1499

Jakub Sedláček (1985)

Vnuk Jana Sedláčka studoval hru na housle na Pražské konzervatoři u Jaroslava Foltýna a Ivana Ženatého. Později studoval také na Plzeňské konzervatoři ve třídě Romana Fedčuka. Účinkoval jako sólista s předními českými orchestry (PKF, Karlovarský symfonický orchestr, Moravská filharmonie Olomouc, Plzeňská filharmonie). V roce 2000 debutoval ve Dvořákově síni pražského Rudolfiny s Paganiniho Houslovým koncertem č. 2. Zúčastnil se mistrovských kurzů v USA a masterclassů předních světových houslistů, například Stephena Shipse, Andrease Cardenese a Pinchase Zuckermana.

V letech 2008 až 2011 byl sólistou a koncertním mistrem Západočeského symfonického orchestru Mariánské lázně. Koncertním mistrem Plzeňské filharmonie byl v sezóně 2011/2012. V roce 2012 nastoupil na stejnou pozici do Karlovarského symfonického orchestru.²⁶

Hana Hložková (1982)

Studovala konzervatoř v Brně u Bohumila Kotmela. Na Mistrovských kurzech Václava Hudečka získala v roce 2000 jako nejlepší účastník kurzů mistrovský nástroj Vladimíra Pilaře, a absolvovala koncertní turné po boku Václava Hudečka. Poté pokračovala ve studiích na Akademii múzických umění v Praze ve třídě prof. Jindřicha Pazdery, a absolvovala stáž na pařížské Conservatoire national supérieur de musique et de danse pod vedením Oliviera Charliera. Účastnila se houslových kurzů v Nizozemsku, Rakousku a ve Švýcarsku.

Na pozici koncertní mistryně Plzeňské filharmonie nastoupila v roce 2011, a působí zde dosud. Zároveň je zástupkyní koncertního mistra ve Státní opeře v Praze.²⁷

Michal Sedláček (1987)

Další vnuk Jana Sedláčka a bratr Jakuba Sedláčka studoval hru na housle na Pražské konzervatoři a Akademii múzických umění v Praze ve třídě prof. Jiřího Pazdery.

V roce 2003 se zúčastnil letních kurzů v USA pod vedením Stephena Shipse. Absolvoval masterclassy u světových houslistů jako je Rodney Friend, Ruggiero Ricci nebo Ilya Kaler. V roce 2007 znovu obnovil tradici Sedláčkova kvarteta (coby primarius po vzoru svého dědečka), a spolupracuje zde s houslistou Janem Macečkem, violistou Tomášem Krejbichem a violoncellistou Matějem Štěpánkem. Zaměřují se především na provádění české soudobé hudby.

Koncertním mistrem Plzeňské filharmonie se stal v roce 2016, a v této pozici setrval až do roku 2022. Poté nastoupil na rok jako koncertní mistr do PKF. V současné době je Michal Sedláček koncertním mistrem orchestru Státní opery v Praze.²⁸

---

²⁶ *Jakub Sedláček*. Český rozhlas Karlovy Vary [online]. 2021 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: <https://vary.rozhlas.cz/houslista-jakub-sedlacek-nemel-jsem-sanci-jakekoliv-volby-rodice-mi-nastroj-8641590>

²⁷ *Hana Hložková*. Muzikus [online]. 2013 [cit. 2024-04-25]. Dostupné z: <https://www.muzikus.cz/muzikontakt/hlozkova-hana/>

²⁸ *Michal Sedláček*. Muzikus [online]. 2013 [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://www.muzikus.cz/muzikontakt/sedlacek-michal/>

Olga Alicja Osmolińska (1988)

Jedná se o první koncertní mistryni Plzeňské filharmonie pocházející ze zahraničí. Narodila se v Polsku a vystudovala vysokou školu na Akademii v Lodži. Své studium si rozšířila pobytem ve Vídni ve třídě Edwarda Zienkowského. Byla koncertní mistryní Smyčcového orchestru Henryka Wieniawského, s nímž vystupovala i jako sólistka. Účastnila se mezinárodních kurzů a masterclassů u houslistů jako Jan Stanienda, Yuka Honda nebo Monika Urbaniak Lisik.

V letech 2012 až 2013 působila jako koncertní mistryně Vratislavské opery, a poté nastoupila do Filharmonie v Kielcích, kde zůstala až do roku 2020.

Po úspěšném splnění konkurzu do Orchestru opery Jihočeského divadla v Českých Budějovicích se stala v roce 2020 koncertní mistryní. O dva roky později nastoupila do Plzeňské filharmonie, kde od roku 2022 působí jako koncertní mistryně po boku Hany Hložkové.

2.5 Aktuální seznam členů

Seznam aktuálních členů Plzeňské filharmonie bylo poměrně komplikované sepsat vzhledem k velmi vysokému počtu vypsání konkurzů během posledního roku. Proto je potřeba upřesnit informaci, že tento seznam je aktuální ke dni 1. 1. 2024.²⁹

Primy

Olga Alicja Osmolińska, Hana Hložková, Yuja Sakuma, Amir Takeru Tawaratani, Sofia Mikula, Kateřina Vítečková, Etsuko Yasuda, Lina Johana Rosada Silva, Diego Fabrizio Aragon Gonzales

Sekundy

Gabriela Schönová, Milan Brouček, Vladimíra Machoňová, Iveta Brychtová, Lenka Bartoničková, Filip Kottek, Šárka Karasová, Marina Rybalko, Anežka Krutská

Violy

Vít Hošek, Alena Járová, David Schill, Martina Englmaierová, Alena Svobodová, Františka Barochová, Mája Wittová

Violoncella

David Niederle, Jan Nečaský, Petr Osička, Radek Schořovský, Dana Chodlová, Julie Krejčí

Kontrabasy

Václav Hořák, Eri Ishikawa, Vojtěch Šatra, Mayuko Ischikawa, Milan Brouček st.

²⁹ *Složení orchestru*. Plzeňská filharmonie [online]. 2024 [cit. 2024-01-01]. Dostupné z: <https://www.plzenskafilharmonie.cz/slozeni-orchestru/>

Flétny

Jakub Klögner, Ana Votoupal, Elena D'Inca

Hoboje

Petra Hajžmanová, Anna Škreptáčová, Yelyzaveta Sukhyna

Klarinety

Jan Oblištil, Jaroslav Bulka, Zlata Vohryzková

Fagoty

Václav Kapusta, Vladimír Vlha, Jakub Čech

Lesní rohy

Ercules Daniel Urro Vasquez, Václav Faltýn, Jan Šlégr, Jan Prokop

Trubky

Martin Chodl, Ota Paleček, Martin Smutný

Pozouny

Fedele di Mucci, Karel Palát

Tympány, bicí nástroje

Vojtěch Novotný, Tomáš Votava, Štěpán Holoubek

3 Rozhovory

Tato kapitola se věnuje osobním rozhovorům, které jsem sepsala po setkání s vybranými aktuálními nebo bývalými členy Plzeňské filharmonie. Jedná se o houslistu Jiřího Žiláka, bývalého koncertního mistra Plzeňského rozhlasového orchestru a Plzeňské filharmonie, a aktuálně novou koncertní mistryni z Polska, Olgu Alicju Osmolińskou. S oběma vybranými respondenty jsem se setkala na příjemném místě, a po jejich souhlasu jsem si části rozhovorů nahrála na audiozáznam. Snažila jsem se co nejvíce přiblížit způsobu jejich mluvy, což vzhledem k plzeňskému nářečí a polskému přízvuku mnohdy dopadlo nespisovnými výrazy. Vzhledem ke hlučnému prostředí jsem se snažila zachovat rozhovory co nejvíce autentické, ale některé části mohou chybět. Pokládala jsem jim rozdílné otázky, ale u obou respondentů se projevila radost mluvit o svých hudebních začátcích a studiích, nástrojích i hudbě samotné, a o jejich zkušenostech v Plzeňské filharmonii.

3.1 Jiří Žilák

1. Jaká byla Vaše cesta k houslím?

Můj tatínek byl rodilej vídeňák, narodil se tam. Studoval tam obchodní akademii, a taky hrál amatérsky na housle, šel pak na konzervatoř. Potom chtěli moji rodiče sem do Česka, když byli svoji, a tak dále. Tak se potom přestěhovali sem, do Plzně. Tatínek i moc hezky zpíval, měl hudební sluch, a k tej muzice mě ved', a všecy jsme hráli třeba doma i dueta. Když už jsem se později na to trochu naučil, začal jsem chodit i do hudebky a tak. Takže vlastně to zázemí jsem doma měl. Já jsem dost tou muzikou žil už jako kluk, mě to strašně bavilo. A pochopitelně jsem měl i dost přísný rodiče (úsměv), který mě drželi hodně zkrátka. Jako: „Kdepa líta tamhle s klukama a todleto!“ (Smích.) Taky jsme bydleli hned pod velkým divadlem, jak je ten kachlíkový barák, tak v tom.

A potom jsem vlastně šel na gymnázium, kvůli maturitě. Na housle jsem chodil soukromě k panu Peškovi, který učil na Pražské konzervatoři. Ten mi říkal, že nemám tolik času, že to hraní musí jít přes hlavu a tak dále. Byl skvělý. No a pak jsem k němu vlastně nastoupil na poslední rok před přijímačkama na HAMU. Taky kvůli dějinám a teorii. Musel jsem se doučit spoustu věcí, a to z Kofroně sami všechno nevyčtete. A na HAMU jsem potom pokračoval u paní Hlouňové. Byla výborná, ale taky hodně přísná. Předělávala mi komplet držení a ruce. (Úsměv.)

Když jsem nastoupil na konzervatoř hned po tom gymplu, abych se seznámil s teorií a tak dále, tak jsem poprvé hrál v kvartetu. Já totiž ještě na gymplu předtím, když jsem byl, tak mě tady oslovil jeden mladík, že tam mají kvartet a nemají primária. Tak tam jsem poprvé čuchnul k tej kvartetní muzice. Mrskali všichni Haydnovu Skřivánčí a tudlety všecy. No nicméně je to krásná muzika. Ty jsou nádherné ty kvartety. To Mozart takovej není. Mozartovo symfonie, to jo, ale kvartety Haydnovy, to je super.

2. Vybavíte si nějaký koncert, který pro Vás byl opravdu velkým zážitkem?

My jsme toho hráli... Jak se říká od Bacha po Vlacha. (Smích.) Třeba když jsme hráli v Berlíně Janovo pašije, krásný houslový sóla a tak dále.

3. Kdy jste nastoupil na pozici koncertního mistra? A jaké to pro Vás bylo?

V roce 1992. Honza Sedláček odešel do Japonska a já jsem tady byl jako kůl v plotě, na první židli. No ale musím říct, von byl strašně... poctivej. Hodně u toho přemejšlel, von to uměl dobře nacpat do rukou. Pač von na všecko měl nějakou bustr, co si vypracoval. Byl hrozně pracovitej. Jako musel vo tom přemejšlet, ale na všecko měl nějaký zdůvodnění. Nebo co se týče prstokladů a tak dál, jakou von měl praxi... Dříve hrál i v tutti, už nevím, čí byl žák, ale... třeba některý kolegové, co tam byli, ty starý pánové, tak to byli Ševčíkovo žáci. Skutečně. Takže jako člověk koukal taky, co se přiučí.

No a právě vod Honzy Sedláčka jsem toho tak hodně pochytil. Vždyť jsem skoro dvacet let seděl vedle něj. No a potom teda na první židli. Když pak oznámil, že bude odcházet do Japonska, nabídli mi konkurz na koncertního. Tak jsem šel, a hned jeden z prvních programů, které jsem hrál, byla Šeherezáda. Přímý přenos do Československého rozhlasu.

4. Máte nějaké oblíbené orchestrální sólo? Nebo skladbu?

Je jich hodně. (Zasměje se.) Ale třeba Španělské capriccio, to jsme hodně hrávali v Německu na zájezdech.

Jinak já jako kluk, jsem doslova miloval Kavaciuka. Mám vod něj normálně i desku s Paganinskýma capricciama. A i když jako některý zlý jazykové o něm povídají, tak von byl výbornej houslista. A měl jsem takovou touhu, že si všechny ty nahrávky taky natočím. To jsem byl vždycky nalepenej na rádiu, když von to hrál... Bohužel to zůstalo jen u Viextempse Fantazie appassionato, potom jsem chtěl dělat Gounoda Fausta a Markétku. A ještě Fibichovu Polonézu. To je krásná věc. A právě jsem koukal jméno Norbert Kubát, u Hlaholu to byl dirigent. Tak právě tomu to bylo věnovaný. A to je parádní věc, má to i krásnou kadenci...

Já jsem si taky natočil pár koncertíků tady, s naším orchestrem. Haydny jsem točil, má pěkný koncerty, k tomu jsem si napsal i kadence. To se tenkrát objednávaly noty z Itálie, páč ty materiály byly jenom tam. Potom jsem točil Kramáře, to je úžasnej autor. Vincenc Krommer, klasicismus. Modernu jsme sice taky s orchestrem hrávali, ale já jsem o to tolik nestál. V tom se vyžíval Sedláček (úsměv). Já jsem s ním nahrál, se Sedláčkem, Regera dvojkonzert, potom Josefa Rejchu, to byl taky dvojkonzert. No a potom já jsem točil sám toho Kramáře Houslový koncert A dur.

5. Na jaké housle hraje?

Tak teď už jsem na ně pár let nehrál (úsměv). Je to původem Homolka, a vrchní deska je dosazena z něčeho jiného. Jako nehrálo to špatně. Jako doma třeba mám doma i Testoreho. Já jsem na ně přestal hrát, páč do kvarteta je to úžasný barevně a všechno. Ale slabší zvukově. Teď už jsem na to dlouho nehrál, třeba třicet let. A když jsem to vytáhl, tak to má úplně papírový zvuk. Pochopitelně to seschne všechno, a to se musí udržovat...

Vod dobrého nástroje, to je opravdu velká pomoc, když to hraje.

Já mám šmitec, to jsem koupil... to už je třicet let. Tak ten jsem koupil od pana Hnilici, z Lubů. Je hrozně lehoučkej, já totiž neměl rád těžký smyčce. Ty lehký líp skáčou, jen jsem s tím musel cvičit spiccato. (Smích.) Moje žena jako, ta s ním nechce hrát s tím smyčcem a říká: „Čoveče, to skáče jako kobyla, to odlítává od strun.“ (Smích.)

3.2 Olga Alicja Osmolińska

1. Jak ses dostala k houslím?

Moji rodiče byli oba houslisti. Hrát na housle, to pro mě bylo stejně samozřejmé jako mluvit, chodit. Můj táta se mnou někdy trochu soutěžil, protože byl sám houslista, a měl ode mě velká očekávání. Já jsem utíkala na strom, a tam bylo fajn. Jsem byla tak šťastná, že jsem vylezla až nahoru, a on vůbec nevěděl, kde jsem. (Smích.) No a po prvních pár letech mého hraní jsem měla samozřejmě období krize. Způsobily to problémy s rukama, když mi bylo dvanáct. Nějaké karpály nebo zánět šlach, přesně ani nevím. Hodně rychle jsem tehdy vyrostla, snad o třicet centimetrů, a během příprav na jednu velkou soutěž (do které mě táta dost tlačil) to vypadalo, že budu úplně muset přestat hrát. Takže asi dohromady s tím super cvičením to dopadlo tak, že mě to strašně bolelo. Asi dva roky jsem nemohla používat malíček. Ale být bez hudby v hudební rodině, to prostě nešlo. Zkoušela jsem v té době hrát na klarinet a saxofon, a nejvíc se mi líbil pozoun. Ale potom jsem se rozhodla, že prostě budu hrát na housle. Nemohla jsem bez toho vydržet. No a tak to dopadlo. (Smích.) Po dvanácti letech na hudební střední škole v Lodži jsem po maturitě pokračovala i na Akademii. Potom jsem byla i na erasmu ve Vídni u Edwarda Zienkowského, to býval člen Berliner Philharmoniker. On byl fajn. Ale hlavně mi hodně pomohlo, že to byl taky Polák. Nenačila jsem se hodně němčiny, bohužel. (Smích.) Rozhodně erasmus doporučuju, je to fakt super.

2. Na jaké housle hraješ?

Levné (smích). Jako normálně hraju na takové staré, co mám – Busan 1747, italské. Ale jsou dost tiché a taky dost malé. Mají takový jemný zvuk, hezký, ale ne tolik na sólové party. Spíše do komořiny se hodí. Nedávno jsem kupovala francouzské housle za asi 500 euro a teď na ně hraju, protože jsem upadla s těmi starými. Už se dlouho opravují, měla bych je dostat někdy v příštím týdnu, pojedou pro ně do Budějovic právě.

3. Jaké jsou tvoje orchestrální zkušenosti?

(Zasměje se.) Zase u tatínka, v orchestru. On začal učit v hudební škole, když jsem se narodila. Založil komorní orchestr, který existuje doteď, a je stejně starý jako já. Od dětství jsem tam hrála sólově, pak i v orchestru jako koncertní. Ještě před pár lety jsem s nimi spolupracovala a hráli jsme Vivaldiho Čtvero ročních dob. Takže hlavně díky tomu jsem se zamilovala do komorní i orchestrální hudby. Máme vlastně ten komorní i symfonický orchestr v Polsku dost brzo. Protože teď učím v zušce, dost jsem začala přemýšlet, že ty děti nemají kde spolu hrát. Mají nějaký folklórní soubor, ale tam se spíš zpívá. Zkusila bych jim v zušce navrhnout, že bych zkusila založit nějaký komorní orchestr. Je to teda zodpovědnost, ale děti to potřebují. Ale to jsem odbočila.

Po studiích jsem pracovala v divadle ve Vroclavi. Bylo tam tolik práce, že jsem si řekla, že hned po studiích se chci ještě rozvíjet, a s takovou spoustou práce není vůbec čas na život. Tak jsem hledala něco blízko Lodži, a to byly Kielce. Byla jsem vedoucí sekundu ve filharmonii šest let, zbytečně úplně. (Zasměje se.) Nahrála jsem si nějaký repertoár a tak, ale chtěla jsem odtamtud dlouho odejít. Tak se mi potom povedlo udělat konkurz do Essenu v Německu. Bohužel to byl orchestr jen do 35 let, takže jsem si řekla, že spolu se začátkem covidu to není úplně ten správný směr. Nemohla bych tam zůstat moc dlouho, a ještě do toho ten covid, karantény a tak... (Odmlčí se.)

Našla jsem si pak konkurz do divadla v Českých Budějovicích a rozhodla jsem se to zkusit. Ten konkurz byl trochu problém, protože o tom nikdo moc nevěděl, neuměli anglicky a já v té době česky. Tak jsem bez klavíristy hrála Mozarta na pódiu, to bylo nepříjemné (smích). Nezařídili to moc dobře organizačně, ale konkurz jsem splnila a brzy jsem nastoupila jako druhý koncertní mistr. Moc mě ale nebavilo hrát v díře, chyběl mi kontakt s lidmi, když člověk hraje na pódiu. Chyběl mi ten adrenalin, kontakt s publikem. Oproti tomu první koncerty, které jsem odehrála už po splnění konkurzu tady v Plzni, to bylo něco! Spousta energie, ale samozřejmě taky stres. To jsem dlouho nezažila, ten stres před a během koncertu. Všichni se dívají, co to přišlo z Polska... (Smích.) Ani jsem si do té doby neuvědomovala, že jsem vlastně první koncertní mistr ze zahraničí. Ale líbilo se mi to mnohem víc, než anonymní hraní v divadle.

4. Jaké to pro tebe je, být v pozici koncertní? Jak to vnímáš jako cizinka?

Nastoupila jsem vlastně původně do tutti. V den konkurzu jsem si pořezala prst a dlouho jsem se rozhodovala, jestli vůbec mám jít a zkusit to. Protože to fakt bolelo a nehrálo se mi dobře. Ale konkurz vyšel. Po pár měsících, co jsem tady byla, vypsal konkurz za Michala Sedláčka. Tak jsem si řekla, že to je znamení, a musím to zkusit! No a vyšlo mi to i podruhé. Jinak být tady koncertní je pro mě velká výzva. Je to... takové, že se pořád něco učím. O hraní, o vedení, o lidech. A taky o vztazích, jak komunikovat, jak správně mluvit česky (úsměv). Snažím se. Musím hledat trochu nějaký styl v hraní, protože nemůžu být jen

taková, jaká jsem v sólovém hraní. Je to zodpovědnost i za orchestr. No, učím se. Jako rozhodně si nemyslím, že umím všechno, a jsem vlastně ráda, že se můžu pořád něco učit a zlepšovat se. Zatím to nějak funguje. A jsem strašně vděčná za důvěru vedení, i všech lidí z orchestru.

5. Máš nějaké oblíbené orchestrální sólo? A co ráda posloucháš?

Když jsem měla hrát Korsakova Španělské capriccio, odešly mi ruce. Asi jsem moc cvičila, do toho těžké hraní na zájezdech a všechno... Tak to tehdy za mě hrál Yuja. Věřím, že to zvládl dobře, ale bylo mi to hrozně líto. Rozhodně mám to sólo ráda, a chci si ho zahrát.

A taky mám oblíbenou Šeherezádu, doufám, že se to tady bude někdy hrát. Nedávno jsem si koupila nový smyčec, trochu jsem si to prošla a zahrála si z toho ty sólové party. A hned mi ty skákané smyky nefungovaly, jak jsem si zvykala na smyčec, ale už je to lepší, a mám to zpátky (úsměv). Zatím uvidíme, jak se mi s ním bude hrát, ale už začíná být můj oblíbený.

Jinak mám moc ráda Ravela Tzigane, a Sibelia, to je můj konkurzní koncert.

Z orchestrálních věcí mám nejradši sedmého Beethovena, potom Brahmsovy symfonie, hlavně druhou a čtvrtou. Dlouho jsem ho teda neměla ráda, protože furt natahuje ty fráze... ale nějak jsem k tomu potom dospěla. Mám husinu, jen slyším (zpívá začátek první věty čtvrté symfonie). Krásná hudba.

A líbí se mi hodně komorní orchestrální věci, asi díky tatínkovi.

A rozhodně je zajímavé, že teď hrajeme tolik českých věcí, když je rok české hudby. Je to pro mě nové, a líbí se mi to.

Závěr

Při psaní této práce jsem se setkala s řadou zajímavých informací. Dočetla jsem se mnoho o historii orchestrů před samotným vznikem Plzeňské filharmonie, tedy o Plzeňském rozhlasovém orchestru i o menších hudebních uskupeních, které všemu předcházely. Zaujala mě hloubka historie, která je součástí tohoto symfonického tělesa, a formuje jej do současnosti.

Poněkud problematické pro mě bylo zjišťování podrobnějších informací o koncertních mistrech, které by pochopitelně nebylo možné vynechat, protože figuruje v samotném názvu práce. Věřím, že všechny dohledané informace o nich a také o bývalých dirigentech orchestru jsou správné, protože jsem si je ověřovala z několika zdrojů najednou, včetně pamětníků, kteří konkrétní osobnosti znali.

Veškeré prameny, ze kterých jsem čerpala, byly vždy zaměřeny pouze na určité období, a já jsem se vše pokusila propojit v jeden celek. Proto věřím, že největší přínos této práce může čtenář nalézt v kompletním historickém přehledu a dozví se tak mnoho informací o jednom z nejlepších českých orchestrů.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

- Kolektiv autorů. *50 let Plzeňského rozhlasového orchestru 1946 – 1996*. Kulturní středisko ESPRIT Plzeň, 1996
- ZVĚŘINOVÁ, Kateřina. *Plzeňská filharmonie – 100*. Plzeň: Typos, 2020
- *Hudební rozhledy*. Praha: Panorama, 1979, str. 350. ISSN 0018-6996
- *Hudební rozhledy*. Praha: Panorama, 1980 str. 17. ISSN 0018-6996.

Internetové zdroje

- *Sedm věcí, které nevíte o filharmoniiích, orchestrech a kapelách* [online]. Kudyznudy.cz. 2024 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktuality/7-veci-ktere-nevite-o-filharmoniich-orchestrech-a>
- *Současnost Plzeňské filharmonie*. Plzeňská filharmonie [online]. 2024 [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://www.plzenskafilharmonie.cz/plzenska-filharmonie/>
- *Plzeňská filharmonie v roce 2022*. Plzeňská filharmonie [online]. 2022 [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: <https://www.plzenskafilharmonie.cz/fotogalerie/>
- *Jan Chalupecký*. Národní divadlo [online]. 2024 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/jan-chalupecky-1594163>
- *Hynek Farkač*. Žižkov.cz [online]. 2021 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <http://www.zizkov.cz/clanek.asp?id=417&referer=https%3A%2F%2Fwww%2Egoogle%2Ecom%2F>
- *Koji Kawamoto* [online]. 2023 [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: https://www.kojikawamoto.com/pages/6502287/page_202209301148
- *Tomáš Brauner*. Fok.cz [online]. 2024 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.fok.cz/cs/tomas-brauner>
- *Ronald Zollman*. Plzeňská filharmonie [online]. 2024 [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: <https://www.plzenskafilharmonie.cz/en/ronald-zollman/>
- *Chuhei Iwasaki*. Plzeňská filharmonie [online]. 2024 [cit. 2024-04-05]. Dostupné z: <https://www.plzenskafilharmonie.cz/chuhei-iwasaki/>
- *Jan Brůna*. Encyklopedie Plzeň [online]. 2021 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: https://encyklopedie.plzen.eu/home-mup/?acc=profil_osobnosti&load=3076
- *Jan Sedláček*. Encyklopedie Plzeň [online]. 2020 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: https://encyklopedie.plzen.eu/home-mup/?acc=profil_osobnosti&load=1196
- *Jiří Žilák*. Encyklopedie Plzeň [online]. 2020 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: https://encyklopedie.plzen.eu/home-mup/?acc=profil_osobnosti&load=1499
- *Jakub Sedláček*. Český rozhlas Karlovy Vary [online]. 2021 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: <https://vary.rozhlas.cz/houslista-jakub-sedlacek-nemel-jsem-sanci-jakekoliv-volby-rodice-mi-nastroj-8641590>
- *Hana Hložková*. Muzikus [online]. 2013 [cit. 2024-04-25]. Dostupné z: <https://www.muzikus.cz/muzikontakt/hlozkova-hana/>
- *Michal Sedláček*. Muzikus [online]. 2013 [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://www.muzikus.cz/muzikontakt/sedlacek-michal/>
- *Složení orchestru*. Plzeňská filharmonie [online]. 2024 [cit. 2024-01-01]. Dostupné z: <https://www.plzenskafilharmonie.cz/slozeni-orchestru/>

Ústní rozhovory

- ŽILÁK, Jiří [ústní sdělení]. Plzeň, 11. 4. 2024
- OSMOLÍNSKA, Olga Alicja [ústní sdělení]. Plzeň, 11. 4. 2024